

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України
Державна вища техніко-економічна школа
ім. Броніслава Маркевича в Ярославі (Польща)
Вища школа економіки і менеджменту в публічному
адмініструванні у Братиславі (Словаччина)
ВПГО «Спілки аудиторів України»
Аудиторська компанія ТОВ «Варіанта»**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ В
УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**28 жовтня 2021 року
Мукачево**

УДК 657:658
A43

Актуальні проблеми обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 28 жовтня 2021 р., м. Мукачево. – 229 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю», в яких розглядаються методологічні, методичні та практичні засади обліку, аналізу та аудиту в контексті розвитку економічної науки та практики. Окреслено коло проблем і запропоновані пропозиції щодо покращення змісту і якості обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю будуть цікавими і корисними для науковців і практиків усіх галузей економіки.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № 4 від 18 листопада 2021 р.)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мукачівського державного університету (протокол № 8 від 25 листопада 2021 р.)

Козик І.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ	111
Конопельнюк Т.А. НЕОБХІДНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	114
Korolovych O., Dankanych A. BASIS OF REORIENTATION OF THE NATIONAL ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT	116
Кукурудзяк Л.В., Меліховець Г.А. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВІННИЧЧИНІ	118
Лизанець А.Г., Ремета М.М. РОЛЬ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ У АКТИВІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	120
Лизанець А.Г., Тайглер Є.В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ	122
Ліба Н.С. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА АРХІТЕКТОНІКА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ	124
Максименко Д.В. ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕРЖАВИ	126
Максименко Д.В., Нодь І.А. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН	128
Маслиган Р.М., Гоблик В.В. ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМІВ ФОРМУВАННЯ ЗВ'ЯЗКІВ УЧАСНИКІВ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКТІВ КІБЕРСПОРТУ	130
Микуланинець С.І. ХАРАКТЕРИСТИКА ТИПІВ РИНКОВИХ СТРУКТУР	132
Морозов О.Ю. СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ ДЕФІНІЦІЇ «СТАЛІЙ РОЗВИТОК»	134
Обіцький А.А. КАПІТАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНІВ НА ОСНОВІ АКТИВІЗАЦІЇ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	137
Ожубко Г.В. СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ	138
Оршанська М.І. ПОТОКИ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	140
Папуша К.А. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ	141
Паулик А.Я. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ОДНА З ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ	143

Ліба Наталя Степанівна,
д.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА АРХІТЕКТОНІКА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

Негативні тенденції, що сформувалися у промисловому секторі та визначають його розвиток протягом останніх років, неможна пов'язувати лише з впливом зовнішніх та внутрішніх чинників, які несприятливо впливають на економічні процеси в Україні.

Переважає більшість економістів, на теоретичному та практичному рівнях, засвідчують важливу роль держави, як активного учасника розвитку промислового сектору, з одного боку, та як регулятора економічних процесів у ньому, з іншого. Набір інструментів та методів, що застосовуються державою є специфічним для кожної моделі економічного розвитку: в окремих країнах вагомим значення набувають адміністративні методи державного управління розвитком промислового сектору (Франція, Китай, Японія), у переважній більшості інших перевага надається менш радикальним економічним методам (елементам податкового та монетарного регулювання, розвитку системи державного замовлення, розгалуженій системі індикативного планування) (Великобританія, США).

Узагальнення досліджень основних етапів формування регіональної промислової політики у світовій практиці протягом останніх десятиріч дозволяє умовно виділити наступні етапи:

- активна діяльність з боку держави спрямована на усунення диспропорцій у розвитку ринку, захист пріоритетних галузей економіки, значна частка державної власності у промисловому секторі;
- перехід до політики торговельної лібералізації, посилення процесу глобалізації та інтеграції промислового сектору економіки, «вихід» держави з сектору внаслідок активних приватизаційних процесів, активізація уваги держави на позиції підвищення конкурентоспроможності власних промвиробників;
- перехід до гнучкої промислової політики у розрізі окремих регіонів, спрямованість на інвестиційній та інноваційній складових розвитку, проведенні технічної модернізації та оновлення.

Практично всі країни і з розвиненою, і з трансформаційною економікою, проте у різні проміжки часу проходили наведені вище етапи промислової регіональної політики. Не виключенням є і Україна, для якої характерним є повна переорієнтація промислової політики з абсолютно адміністративної до ліберально-гнучкої.

Механізм державного управління розвитком промислового сектору країни містить інструменти, які забезпечують виконання державою всіх основних функцій управління: планування, організації, регулювання, мотивації та контролю. В умовах ринкової економіки на перше місце виходять ті функції, які не порушують ринкових механізмів саморегуляції, а доповнюють та удосконалюють їх.

Застосування системи індикативного планування і формування раціональної інституціональної архітектоники як на рівні економічної системи, так і окремого її елементу (промислового сектору) визначає важливі напрями економічної політики сучасної держави.

Кожний етап розвитку економічної системи характеризується специфічним набором інститутів та інституцій, які виконують управлінські та регуляторні функції з метою покращення та узгодження економічних процесів. Потрібно зазначити, що зміст поняття «*інститут*» з економічної точки зору визначає набір законів, норм, «правил гри» та «правил поведінки» економічних суб'єктів, що формуються під впливом існуючих на даний момент економічних відносин (техніко-економічних, організаційно-економічних та соціально-економічних).

Інституції – це матеріальні носії функцій інститутів (організації та установи), які реалізують ці функції в економічному житті [1; С. 81].

Архітектоніка (від грец. *αρχιτεκτονική* – будівельне мистецтво, архітектура) – гармонійне сполучення частин у єдине ціле. Крім цього, дане поняття можна трактувати як основний принцип побудови, зв'язок і взаємозумовленість елементів цілого [2]. Інституціональна архітектоніка виступає складною багатовимірною, багатоаспектною моделлю і дуже ємною економічною категорією, яка має власну структуру і ґрунтується на принципі системності.

Інституціональна архітектоніка на рівні економічної системи є надзвичайно динамічною та змінюється як еволюційно, так і революційно. Формування відповідних інститутів та інституцій відбувається паралельно з розвитком економічної системи. Одні з них еволюційно розвиваються, змінюють власну форму та структуру, «підлаштовуються» під існуючі умови, інші – зникають, оскільки їх зміст не відповідає вимогам суспільства.

Під інституціональною архітектонікою визначають структуру інститутів, яка утворюється у результаті узгодження дій економічних суб'єктів, правил, норм, встановлених традицій та сприйняття економічних процесів та сформованої сукупності інституцій, які спричиняють певний вплив на економічне середовище [3; С. 50]. Практично на кожному етапі розвитку економічної системи відбуваються певні зміни інституціональної архітектоники. Реакція економічних суб'єктів на чинники зовнішнього середовища, глобалізаційні та інтеграційні процеси, необхідність узгодження цінностей та правил економічної поведінки, виклики сучасної моделі розвитку національної економіки визначають особливості сучасного етапу формування інституційної архітектоники в Україні.

Окремі науковці наголошують на тому, що не дивлячись на значний вплив внутрішніх та зовнішніх чинників на процес формування інституційної архітектоники, існують певні базові інститути – глибинні, історично стійкі основи соціальної практики, які забезпечують відтворення соціальної інфраструктури у різних типах суспільства [4].

Саме для промислового сектору важливою є активна участь держави, як інститутоутворюючого суб'єкту. У переважній більшості країн стан промислового сектору є чинником розвитку економічної системи, формування доходів як учасників ринку, так і держави. Метою держави є створення стійкої моделі

взаємодії і взаємовідносин між суб'єктами промислового сектору та обґрунтування спрямованості та результативності їх індивідуальних і колективних дій.

З позицій регулювання промислового комплексу регіону дії держави повинні бути спрямовані на формування комплексу заходів регламентуючого, компенсаційного та мотиваційного характеру спрямованих на вирішення проблем прикладного характеру пов'язаних з забезпеченням ефективного розвитку промислового комплексу регіону.

Серед основних проблем формування інституціональної архітектури регіональної промислової політики в Україні є необхідність переходу до західного типу інституційної матриці (стійкої, історично сформованої системи базових інститутів, що регулюють взаємозв'язане функціонування основних суспільних підсистем – економічної, політичної й ідеологічної).

Список використаної літератури:

1. Костирко І. Г. Досконалість інституційної інфраструктури та її оцінка: теоретичний аспект / І. Г. Костирко, С. В. Тимофіїв // Економіка АПК. – 2014. – №2. – С. 81-86.
2. Мельничук О. С. Словник іншомовних слів [Електронний ресурс] / [за редакцією О. С. Мельничука]. – Режим доступу: <https://ukr-melnichuk.sesii.net>.
3. Гриценко А. Институциональная архитектура: объект, теория и методология / А. Гриценко // Постсоветский институционализм: моногр.; под ред. Р. М. Нуреева, В. В. Дементьева. – Донецк: Каштан, 2005. – С. 49-74.
4. Кирдина С. Г. Институциональные матрицы: макросоциологическая объяснительная гипотеза [Електронний ресурс] / С. Г. Кирдина. – Режим доступу: http://www.kirdina.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=221.

Максименко Діана Вікторівна,
к.е.н., доцент, завідувач кафедри
обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕРЖАВИ

Структурна модернізація економіки, відчутне покращення умов ведення бізнесу є основою для динамічного зростання, що планується забезпечити низкою системних реформ на досягнення цілей. Ключовими завданнями для досягнення економічного розвитку є створення сприятливого середовища для розвитку та ведення бізнесу в Україні, забезпечуючи доступ до фінансів, ринків та створюючи відповідну інфраструктуру, реформування енергетичного сектору, прозоре та ефективно управління земельними ресурсами та стратегічно важливими активами.

Стратегічними напрями розвитку вітчизняної економіки є енергетика та енергоефективність, високотехнологічне сільське господарство та харчова промисловість, телекомунікації та ІТ сектор, ВПК, раціональне природокористування. Виходячи з наявного наукового та промислового

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>